

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในพระพุทธศาสนาเถรวาท

BEING A BUDDHIST IN THERAVADA BUDDHISM

พระวรวุฒิ วิสุทธิเมธี (โอทอง), พระครูภาวนาวัฒนบัณฑิต วิ.

PhraWorawut Wisutthimethi (Othong) Phra Khru Phawana Watthanabandit Wi

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, PhraNakhonSiAyutthaya

Corresponding author, e-mail: warawut19952538@G-mail.com,

poonsakkamol@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 12 ตุลาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 14 พฤศจิกายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 18 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง พุทธมามกะ หมายถึง ผู้นับถือพระรัตนตรัยด้วยใจจริง และต้องปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้สักแต่ว่านับถือ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตนในฐานะเป็นชาวพุทธ และธรรมของพุทธมามกะมีอยู่ 5 ประการ คือ มีศรัทธา มีศีล ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรม ไม่เชื่อมงคล ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา และสนับสนุนพระพุทธศาสนา รวมถึงการศึกษา คำสอนของพระพุทธเจ้าโดยอาการที่เคารพอย่างแท้จริง และการแสดงตนเป็นพุทธมามกะนั้น จะต้องประกาศเป็นคำพูดต่อหน้าพระสงฆ์ทั้ง 4 รูป เพื่อให้พระสงฆ์นั้นรับรู้ในการปฏิญาณตนต่อการนับถือพระพุทธศาสนาของบุคคลนั้น วิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะนั้นส่วนมาก จะเป็นการจัดพิธีที่โรงเรียนนั้นๆ และได้นิมนต์พระสงฆ์ 5 รูป มาเพื่อเป็นประธานในพิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ลำดับขั้นตอนอาจจะขอล่าวโดยย่อ คือ ให้นักเรียนกราบพระพร้อมกัน รับศีลจากพระสงฆ์ ประธานนักเรียนนำกล่าวคำถวายตัวเป็นพุทธมามกะ และกราบพระสามครั้งแบบเบญจางคประดิษฐ์ พระสงฆ์กล่าวสัมโมทนียกถา และพระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนาให้พร นักเรียนที่แสดงตนเป็นพุทธมามกะกรวดน้ำ รับพร เสร็จพิธี

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการเป็นผู้ถึงซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันประเสริฐ และการกล่าวแสดงตนเช่นนี้ ย่อมจะมีบทสวดเพื่อเป็นการประกาศตนว่า ได้นับถือพระพุทธศาสนาแล้วในท่ามกลางพระสงฆ์ที่มาเป็นสักขีพยาน บทสวดที่นิยมสวดกัน มีดังนี้ เอเต (ชาย) เอตา (หญิง) มะยัง ภันเต สุจิระปรินิพฺตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง สະระณัง คัจฉามะ อัมมัญจะ สังฆัญจะ พุทธมามกาติ (ชาย) พุทธมามีกาติ (หญิง) โน สังโฆ ธาเรตุ เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว ก็จะเป็นพุทธมามกะโดยสมบูรณ์แบบ

คำสำคัญ: พุทธมามกะ, พระพุทธศาสนาเถรวาท, พุทธศาสนิกชน,

Abstract

A Buddhist is someone who sincerely believes in the Triple Gem and must follow the teachings of the Lord Buddha. They do not merely believe in him but do not act as Buddhists. There are five qualities of a Buddhist: having faith, having morality, not believing in superstitions, believing in karma and not believing in auspiciousness, not seeking merit outside of Buddhism, and supporting Buddhism and studying the teachings of the Lord Buddha with true respect. The declaration of one's Buddhist identity must be made verbally in front of four monks to acknowledge the individual's pledge to Buddhism. The declaration of one's Buddhist identity is usually held at a school, with five monks invited to preside over the ceremony. A brief summary of the steps is as follows: students pay respect to the Buddha together and receive the precepts from the monks. The student body leader leads the declaration of one's Buddhist identity and pays respect to the Buddha three times in the Benjangapadit style. The monks give a congratulatory sermon, and all the monks congratulate and give blessings. The students who have declared themselves Buddhist pour water and receive blessings. The ceremony concludes.

The declaration of oneself as a Buddhist means taking the Buddha, the Dhamma, and the Sangha as the highest refuge. In this declaration, there must be a prayer to declare that one has accepted Buddhism among the monks who have come to witness. The popular prayer is as follows: Ete (male) Eta (female) Mayang Phante Sujirapariniputampi Tang Bhagavantang Saranan Gacchama Dhammañca Sanghanca Phutthamamagati (male) Phutthamamikati (female) No Sangho Dharetu. When the ceremony is complete, one will be a perfect Buddhist.

Keyword: Buddhists, Theravada Buddhism, A practitioner of Buddhism,

บทนำ

ศาสนาทุกศาสนาที่มีอยู่บนโลกใบนี้ ล้วนแต่มีศาสนิกชนด้วยกันทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดก็ตาม ย่อมขาดศาสนิกชนไปไม่ได้ เพราะว่าศาสนิกชน คือบุคคลที่นับถือศาสนานั้นๆ เช่น ศาสนิกชนของพระพุทธศาสนา เรียกว่า พุทธศาสนิกชน และศาสนิกชนของคริสต์ศาสนา เรียกว่า คริสต์ศาสนิกชน การที่ศาสนาต่างๆ มีศาสนิกชนมากย่อมทำให้ศาสนานั้น มีความเจริญรุ่งเรืองและศาสนาที่ได้ชื่อว่ามีศาสนิกชนมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือศาสนาคริสต์ มีผู้นับถือมากที่สุดในโลก ต่อมาคือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นอันดับที่สอง และศาสนาอิสลามเป็นอันดับที่สาม พระพุทธศาสนามีคนนับถือเป็นอันดับที่สี่ของศาสนาโลก ประเพณีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาล จนถึงยุคปัจจุบัน เหล่าพุทธศาสนิกชนผู้มีใจเลื่อมใสศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนา ได้มีความเชื่อว่า การ

แสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการประกาศตนของผู้แสดงว่า จะเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา คือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสิ่งสูงสุดและเป็นที่พึ่งที่ระลึกของตน จะไม่นับถือสิ่งใดเป็นที่พึ่งนอกจาก พระรัตนตรัย เป็นการแสดงเจตจำนงของบุคคลนั้นว่า ในใจมีแต่พระรัตนตรัยเพียงอย่างเดียวที่เป็นที่พึ่ง ทางใจ ไม่มีสิ่งอื่นใดเลยที่จะมาแทนพระรัตนตรัย จึงเป็นการประกาศให้รู้ว่าจะนับถือพระพุทธศาสนา อย่างแท้จริง และจะไม่นับถือศาสนาอื่นเลย นอกจากพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว เป็นการแสดงออก ถึงการเคารพอนุโมทนาต่อพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ อย่างแท้จริงที่ปรากฏให้เห็นออกมาทางกาย วาจา และทางใจของบุคคลผู้ที่กล่าวคำแสดงตนเป็นพุทธมามกะ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2552)

ในพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากเป็นอันดับที่สี่ของโลก ก็มีธรรมเนียมปฏิบัติสืบ ต่อกันมายาวนาน ตั้งแต่สมัยครั้งที่พระผู้มีพระภาคเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ “พระองค์ทรงประกาศพระ สัตถธรรม คือคำสอนอันประเสริฐให้บริบูรณ์แล้วในหมู่สมณะพราหมณ์ และมนุษย์ทั้งหลาย พร้อมทั้งอรรถ และพยัญชนะ ทรงแสดงพระสัตถธรรมให้ปรากฏ มีความงามในเบื้องต้น ในท่ามกลาง และในที่สุด ด้วย เหตุนี้จึงมีบุคคลหลายชนชั้นวรรณะ เช่น พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร มาแสดงตนเป็นผู้ถึงสรณะทั้ง สามอันประเสริฐ คือถึงซึ่งพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และพระสังฆรัตนะ ว่าเป็นนาถะคือที่พึ่งอัน ประเสริฐ” “พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า บุคคลใดถึงซึ่งพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกทางใจ บุคคลนั้นย่อมพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง และจะมีความสุขในที่สุด” จากพระ พุทธดำรัสนี้ จะชี้ให้เห็นว่า ในสมัยครั้งพุทธกาล มีบุคคลต่างๆ มากมาย มาเคารพเลื่อมใสศรัทธาใน พระพุทธเจ้า และขอปฏิญาณตนว่า จะไม่นับถือสิ่งอื่นใดเลย นอกจากพระรัตนตรัยเพียงอย่างเดียว เช่น พระเจ้าพิมพิสาร และพระเจ้าปเสนทิโกศล “ปัจจุบันการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการประกาศตน ของผู้แสดงว่า เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสิ่งสูงสุดและเป็นที่ พึ่งที่ระลึกของตนคำว่า พุทธมามกะ คือผู้ที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน ในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง ตลอดไปนั่นเอง” เป็นการกล่าวแสดงตนต่อพระรัตนตรัย และโดยส่วนมากบุคคลที่มาแสดงตนเป็นพุทธ มามกะ มักเป็นชาวพุทธโดยส่วนใหญ่และมักจะทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะที่วัดใดวัดหนึ่ง โดยมาก จะทำกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่เป็นคณะจะไม่ค่อยนิยมทำคนเดียว ต้องมีพิธีขอมาต่อพระรัตนตรัยก่อน จากนั้นพระสงฆ์จะให้ศีล บุคคลที่มาแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เริ่มกล่าวคำแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือ แสดงความอนุโมทนาต่อพระรัตนตรัย และปฏิญาณตนว่าจะเป็นศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนา (พระ ธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2552)

พระพุทธศาสนาเถรวาท มีพระพุทธพจน์ยืนยันว่า พระพุทธเจ้าตรัสสอนเรื่องกรรมดี และ กรรมชั่ว เอาไว้ว่าบุคคลจะดีจะเลว อยู่ที่การกระทำ ใครทำดีก็จะได้ผลดี ใครทำชั่วก็จะได้ผลชั่ว หาก กรรมนั้นตนเป็นผู้กระทำขึ้นเองต้องได้รับผลกรรมที่ตนได้กระทำขึ้น ไม่มีใครจะมาล้างบาปได้ ถ้าน้ำเป็น สิ่งที่สามารถชำระบาปได้จริง ปลาและเต่าที่อยู่ในน้ำ ก็จะเป็นผู้บริสุทธิ์ไม่มีบาปกรรม คือเป็น กระบวนการนำไปสู่หนทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม และสามารถที่จะดำรงตน ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนานั้นสืบไป (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต ฺโต), 2552)

ความหมายของพุทธมามกะ

พุทธมามกะ หมายถึง ผู้นับถือพระรัตนตรัยด้วยใจจริง และต้องปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้สักแต่ว่านับถือ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตนในฐานะเป็นชาวพุทธ และธรรมของพุทธมามกะมีอยู่ 5 ประการ คือ มีศรัทธา มีศีล ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรมไม่เชื่อบุญ ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอก พระพุทธศาสนาและสนับสนุนพระพุทธศาสนา ธรรมของพุทธมามกะในที่นี้ หมายถึงเฉพาะหลักธรรมสำหรับคฤหัสถ์ คืออุบาสกและอุบาสิกา อันความหมายของคำว่า อุบาสกและอุบาสิกา ก็คือสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ นิโครธาราม ใกล้พระนครกบิลพัสดุ์ ในแคว้นสักกะ ครั้งนั้น เจ้าศากยะ พระนามว่า “มหานามะ” เสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วได้ทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ด้วยเหตุมีประมาณเท่าไรหนอ บุคคลชื่อว่าเป็นอุบาสก” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนมหานามะ เมื่อใดที่บุคคลถึงพระพุทธเจ้า ถึงพระธรรม ถึงพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้ ชื่อว่าเป็นอุบาสก” คำว่า “สรณะ” แปลว่า ที่พึ่งหรือที่ระลึก เหตุที่เรียกว่า “อุบาสก เพราะนั่งใกล้พระรัตนตรัย” ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “อุบาสก คือคฤหัสถ์ผู้ชายที่นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

ดังนั้น อุบาสก คือคฤหัสถ์ผู้ชายที่ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัยและผู้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง “อุบาสิกา คือสตรีผู้ถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะ ผู้ถึงพระธรรมเป็นสรณะ ผู้ถึงพระสงฆ์เป็นสรณะ” อุบาสิกาจึงเป็นคฤหัสถ์ผู้หญิงที่ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย และผู้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงกล่าวอีกนัยหนึ่งอุบาสกอุบาสิกา ก็คือพุทธศาสนิกชนหรือชาวพุทธทุกคนซึ่งถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ คือที่พึ่งที่ระลึกนั่นเอง แต่พุทธศาสนิกชนที่ว่าจะต้องเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นแต่เพียงในนาม คือเป็นเพราะในทะเบียนบ้านเขียนไว้ว่านับถือศาสนาพุทธแต่พฤติกรรมกลับไม่ใช่ ยังนับถือผีสงนางไม่อยู่กรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นอุบาสกอุบาสิกา และอุบาสกอุบาสิกาที่ดีจะต้องประกอบด้วยธรรม 5 ประการ คือ “มีศรัทธา มีศีล ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรมไม่เชื่อบุญ ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา ทำการสนับสนุนพระพุทธศาสนา” มีดังนี้ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2551)

1) มีศรัทธา หมายถึง มีตถาคตโพธิสัทธา คือมีความเชื่อในคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศรัทธาในที่นี้เป็นความเชื่ออันเกิดจาก การได้ศึกษาพระพุทธานุคุณ จนมีความเข้าใจไม่ได้เป็นความเชื่อแบบงมงาย

2) มีศีล หมายถึง มีศีล 5 ได้แก่ จดเว้นจากการฆ่าสัตว์ จดเว้นจากการลักทรัพย์ จดเว้นจากการประพฤติดนินทา จดเว้นจากการพูดเท็จ จดเว้นจากการดื่มน้ำเมา และสำหรับอุบาสกอุบาสิกาที่ประพฤดิพรหมจรรย์ก็ต้องรักษาศีล 8 ซึ่งเพิ่มมา 3 ข้อ คือ จดเว้นการรับประทานอาหารหลังจากมื้อกลางวันไปแล้ว จดเว้นจากการประดับตกแต่งร่างกาย ด้วยของหอมตลอดจนงดการฟังเพลง งดดูหนังดูละครที่เป็นอกุศล จดเว้นจากการนอนบนที่นอนสูงใหญ่ภายในยัดด้วยขนุนและสำลี แต่ในสำหรับศีลข้อ 3 เปลี่ยนจากเว้นการประพฤติดนินทา เป็นเว้นจากกรรมอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์ ได้แก่ เมถุนธรรม เป็นต้น (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2551)

3) ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรมไม่เชื่อมงคล หมายถึง ไม่ถือฤกษ์ยาม แต่ให้เชื่อกรรมไม่เชื่อมงคลคือทำดีเมื่อไรถือว่าเป็นเวลาดีฤกษ์ดียามดีเมื่อนั้น (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2551)

4) ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา หมายถึง ไม่ไปชวนชวนทำบุญกับนักบวชนอกพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในนักบวชที่เป็นมิชฌาธิฐี เพราะจะทำให้อุบาสกอุบาสิกาเหล่านั้นมีโอกาสเห็นผิดไป

5) สนับสนุนพระพุทธศาสนา หมายถึง ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ในพระพุทธศาสนา ได้แก่ ถวายปัจจัยไทยธรรมแก่พระภิกษุสามเณร บริจาคทรัพย์เพื่อใช้ในการก่อสร้างศาสนสถานในวัด เป็นเจ้าภาพงานบวช ช่วยเป็นธุระจัดการงานบุญต่างๆ ของวัดบางท่านก็ช่วย เรื่องการรักษาพยาบาลภิกษุสงฆ์ เช่น หมอชีวกโกมารภัจจ์ เป็นต้น บางท่านช่วยเผยแผ่และปกป้องพระพุทธศาสนา เช่น จิตตคฤหบดี อุบาสกท่านนี้เป็นเลิศในการแสดงธรรม มีความสามารถในการสอนธรรมะแจกเช่นพระธรรมกถึกทั้งหลาย และเมื่ออุบาสกอุบาสิกาปฏิบัติตามธรรมทั้ง 5 ประการนี้แล้ว ย่อมได้ประโยชน์อย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก ได้ประโยชน์แก่ตนเอง คือได้บุญได้บารมีอันจะส่งผลให้มีความสุขความเจริญทั้งในชาตินี้และภพชาติเบื้องหน้า ประการที่สอง คือได้ประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา เป็นการสนับสนุนให้พระพุทธศาสนาเจริญ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2551)

พุทธมามกะ คือผู้ที่นับถือพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ด้วยใจจริงแท้ และเป็นบุคคลผู้ที่เชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ปฏิญาณตนว่าจะนับถือบูชาและจะเคารพเทีตพูนพระรัตนตรัยไว้เหนือเศียรเกล้า จะไม่เคารพบูชาสิ่งอื่นนอกจากพระรัตนตรัย และจะยึดมั่นในธรรมะของพระพุทธเจ้าตลอดไป อนึ่ง ความเป็นพุทธมามกะจะสิ้นสุดตรงคำว่า ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นพุทธมามกะ และการขาดจากการเป็นพุทธมามกะนั้น ได้แก่ การดูหมิ่นคุณของพระรัตนตรัย รวมถึงการไม่เคารพในคุณพระรัตนตรัย

วิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการประกาศตนของผู้แสดงว่า เป็นผู้ นับถือพระพุทธศาสนา คือพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสิ่งสูงสุดและเป็นที่พึ่งที่ระลึกของตนนั่นเอง พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะเกิดขึ้นหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศคำสอนของพระองค์แก่ประชาชน และมีผู้ที่ได้รับฟังคำสอนแล้วเกิดศรัทธาเลื่อมใสปฏิบัติตามคำสอนนั้น จนได้รับผลจากการปฏิบัติตามสมควรแล้วจึงยอมรับว่า พระพุทธศาสนาซึ่งประกอบด้วยพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งต่อชีวิตตนจึงได้ประกาศตนเป็นพุทธมามกะ ซึ่งบางคนก็ออกบวชในพระพุทธศาสนา บางคนก็เป็นคฤหัสถ์ แต่ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดสำหรับผู้ที่เป็น “พุทธมามกะ” แล้วคือผู้ที่ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงตลอดไป หลังจากที่เจ้าชายสิทธัตถะโพธิสัตว์ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาออกไปแล้ว มีชนพื้นเมืองอินเดียหันมานับถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งกันจำนวนมากทั้งพระราชา ข้าราชการ เหล่ามหาเศรษฐี และประชาชนทั่วไป นักบวชทั้งหลาย เมื่อฟังธรรมจากพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ฝ่ายชายก็แสดงตนเป็นพุทธมามกะและประกาศตนว่าเป็นอุบาสกฝ่ายหญิงแสดงตนเป็นพุทธมามกะแล้วประกาศตนเป็นอุบาสิกา หากเป็นนักบวชในศาสนาอื่น เมื่อมีศรัทธาและได้กล่าวคำขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง แล้วก็ขอบวชในพระพุทธศาสนา (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2545)

วิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการประกาศตนเป็นผู้ที่นับถือพระรัตนตรัย เป็นสรณะคือเป็นที่พึ่งอันประเสริฐ ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นต้น และจะต้องกล่าวคำปฏิญาณตนเองต่อหน้าพระสงฆ์ทั้ง 4 รูป วัดใดวัดหนึ่งก็ได้ เมื่อเป็นพุทธมามกะแล้ว ควรจะต้องศึกษาเรียนรู้หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักธรรมของอุบาสกและอุบาสิกา (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2545)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในสมัยพุทธกาล

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในสมัยพุทธกาล คือหลังจากที่เจ้าชายสิทธัตถะโพธิสัตว์ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาออกไปแล้ว มีชนพื้นเมืองอินเดียหันมานับถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งกันจำนวนมาก ทั้งพระราชา ข้าราชการ มหาเศรษฐี ประชาชนทั่วไป นักบวชทั้งหลาย เมื่อฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ฝ่ายชายก็แสดงตนเป็นพุทธมามกะและประกาศตนว่าเป็นอุบาสก ฝ่ายหญิงแสดงตนเป็นพุทธมามกะแล้วประกาศตนเป็นอุบาสิกา หากเป็นนักบวชในศาสนาอื่น เมื่อมีศรัทธาและได้กล่าวคำขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง แล้วก็ขอบวชในพระพุทธศาสนา เป็นต้น บุคคลผู้เป็นต้นแบบแห่งการเข้าถึงพระรัตนตรัย คือการแสดงตนเป็นพุทธมามกะในพระพุทธศาสนา สมัยครั้งพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาล มีอยู่ดังนี้

1) พระเจ้าพิมพิสาร คือพระเจ้าพิมพิสารมหาราชแห่งกรุงราชคฤห์ ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะกล่าวเล่ากันว่า เมื่อครั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดพระเจ้าพิมพิสารและชาวเมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ ครั้นนั้นพระองค์เสด็จไปพร้อมพระภิกษุหมู่ใหญ่จำนวน 1,000 รูป ซึ่งล้วนเคยเป็นอดีตขุภูลคือนักบวชนอกพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น พระภิกษุเหล่านั้นแต่เดิมมีท่านอรุเวลกัสสปะเป็นผู้นำ ต่อมาเมื่อได้เห็นอิทธิปาฏิหาริย์และได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขุภูลทั้งหมดจึงละความเชื่อเดิมแล้วขอบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา บวชอยู่ได้ไม่นานก็บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์กันทั้งหมดเมื่อพระพุทธองค์และหมู่สงฆ์เสด็จจาริกถึงพระนครราชคฤห์แล้ว ทรงประทับอยู่ใต้ต้นไทรชื่อสุประดิมขุเจดีย์ในวนตาลหนุ่มเขตพระนครราชคฤห์นั้น ครั้นนั้นพระเจ้าพิมพิสารกษัตริย์แห่งแคว้นมคธได้เสด็จมาต้อนรับพร้อมด้วยชาวมคธ 12 นหุต หรือ 120,000 คน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมหมวดอนุปฺพทิกถา ได้แก่ ทาน ศีล สวรรค์ โทษของกาม และอานิสงส์การออกจากกาม จากนั้นพระองค์ทรงแสดงธรรมหมวดอริยสัจ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย เหตุแห่งทุกข์ นิโรธ ความดับทุกข์ และมรรคมรรค 8 อันเป็นหนทางดับทุกข์ และในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนา พระเจ้าพิมพิสารและชาวมคธ 11 นหุต ได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน ชาวมคธอีก 1 นหุต ได้แสดงตนเป็นอุบาสก เมื่อบรรลุนิพพานแล้วพระเจ้าพิมพิสารได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะโดยตรัสว่า “หม่อมฉันนี้ ขอ

ถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรม และพระภิกษุสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์จงทรงจำหม่อมฉันว่า เป็นอุบาสกผู้มอบชีวิตถึงสรณะตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป”

2) อนาถบิณฑิกเศรษฐี คือท่านเป็นบุคคลที่ชอบให้ทาน และรักษาศีลอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ตามคัมภีร์ในทางพระพุทธศาสนาเล่าว่า ครั้งหนึ่งอนาถบิณฑิกเศรษฐีไปเมืองราชคฤห์ด้วยกิจบางอย่าง ท่านได้ไปพักอยู่บ้านราชคหเศรษฐีซึ่งเป็นพี่เขย ครั้งนั้นอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ทราบจากราชคหเศรษฐีว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นแล้ว ทันทีกที่ท่านเศรษฐีดีใจมาก ได้ย่อนถามราชคหเศรษฐีถึง 3 ครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่า “ท่านคหบดี ท่านกล่าวว่า พระพุทธเจ้า ดังนี้หรือ” และกล่าวอีกว่า “ท่านคหบดี แม้เสียวว่า พุทธะ นี้ก็ยากที่จะหาได้ในโลก” เมื่อท่านทราบว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นแน่ชัดแล้ว ก็ตั้งใจจะไปเข้าเฝ้าพระองค์ในเวลานั้นทีเดียว แต่เป็นกาลที่ไม่สมควรจึงต้องรอจนกว่าจะถึงวันพรุ่งนี้ ค็นั้นอนาถบิณฑิกเศรษฐี นอนนึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ว่า พรุ่งนี้เราจะได้เข้าเฝ้าเยี่ยมพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ท่านลุกขึ้นในกลางคืนถึงสามครั้งเพราะเข้าใจว่า ว่างแล้ว และในวันรุ่งขึ้นเศรษฐีรีบไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่เช้ามืด ครั้งนั้นพระพุทธองค์ทรงแสดงอนุปพิพกา และอริยสัจ 4 ประการ และในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนาท่านเศรษฐีก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน และได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะว่า “ข้าพระพุทธเจ้านี้ขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์จงทรงจำข้าพระพุทธเจ้าว่า เป็นอุบาสกผู้มอบชีวิตถึงสรณะจำเดิมตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป” (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2545)

3) ปริพาชกวัจฉโคตร คือสมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน เขตพระนครราชคฤห์ ครั้งนั้นแลท่านปริพาชกวัจฉโคตรส ซึ่งเป็นนักบวชนอกพระพุทธศาสนา ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าและกราบทูลถามปัญหาธรรมะหลายข้อ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสตอบได้แจ่มแจ้งทุกคำถามทำให้ท่านประทับใจมากถึงกับกล่าวว่า “ภาชิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก เปรียบเหมือนบุคคลหงายของทีคว่า เปิดของที่ปิดบอกทางแก่คนหลงทาง หรือตามประทีปในที่มืด” จากนั้นปริพาชกวัจฉโคตรก็ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ และขอบวชในพระพุทธศาสนาโดยกล่าวว่า “ข้าพระองค์นี้ขอถึงท่านพระโคตมพระธรรม และพระภิกษุสงฆ์ ว่าเป็นสรณะข้าพระองค์พึงได้บรรพชา อุปสมบทในสำนักของท่านพระโคตม” เมื่อท่านได้บวชเป็นพระภิกษุแล้ว ท่านก็หมั่นศึกษาและปฏิบัติธรรม ไม่นานก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันตรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนา (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2545)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในสมัยหลังพุทธกาล

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในสมัยช่วงหลังพุทธกาลนั้น จากหลักฐานในทางประวัติศาสตร์เล่าเอาไว้ว่า คือปรากฏว่ามีการถูกรังแกข่มเหง ในทางสังคมของชาวอินเดียในสมัยนั้น จึงทำให้มีบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ ทางสังคมของอินเดียในช่วงหลังของพุทธกาล ได้ออกมาทำการต่อต้านเรื่องราวดังกล่าว เพราะว่าความไม่เห็นด้วยกับการถูกเอารัดเอาเปรียบในทางสังคม มีดังนี้ (พระนพตล สิริวงโส, 2557)

1) ดร.อัมเบตการ์ คือ แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดับขันธปรินิพพานไปแล้ว แต่การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในประเทศอินเดียและในประเทศต่างๆ ก็ยังคงมีอยู่ในช่วงเทศกาลวิสาขบูชาแต่ละปีจะมีชาวฮินดู ในอินเดียทำพิธีเปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์เป็นวัดหนึ่งที่ชาวฮินดูนิยมไปทำพิธีดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนวิสาขะไปจนถึงวันวิสาขบูชา ซึ่งในปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมาตรงกับวันที่ 28 พฤษภาคม มีชาวอินเดียเดินทางมาที่วัดไทยกุสินารา เพื่อประกาศตนเป็นพุทธมามกะไม่ขาดสาย ในพิธีมีพระสงฆ์ไทยทำหน้าที่รับเข้าสู่ความเป็นพุทธมามกะและให้ศีลห้าไปปฏิบัติตนเพื่อยังความสุขสันติ รมเย็นภายใต้ร่มธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง (พระนพดล สิริวงโส, 2557)

ก่อนหน้านี้ คือวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 มีชาวฮินดูหลายหมื่นคน รวมตัวกันที่นครมุมไบ เพื่อทำพิธีประกาศตนเป็นพุทธมามกะ คณะผู้จัดพิธีกล่าวว่า จำนวนผู้เข้าร่วมประกาศตนเป็นพุทธมามกะในครั้งนี้อาจสูงถึง 100,000 คน ทั้งนี้ชาวฮินดูหวังว่าการเปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนาจะช่วยให้พวกเขาหลุดพ้นจากระบบแบ่งชั้นวรรณะ ได้สิทธิและศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับพุทธศาสนิกชนคนอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องการทำมาหากินนั่นเอง พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะครั้งใหญ่ที่สุดหลังยุคพุทธกาลเกิดขึ้นใน 14 ตุลาคม พ.ศ. 2499 ในครั้งนั้น ดร.อัมเบตการ์ อดีตรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมของอินเดีย ได้นำชาวฮินดูกว่า 500,000 คน ปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะและมีการกล่าวคำปฏิญาณถึง 22 ข้อ คือดังนี้ (พระนพดล สิริวงโส, 2557)

- 1) ข้าพเจ้าจะไม่บูชาพระพรหม พระศิวะ พระวิษณุอีกต่อไป
- 2) ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อว่า พระราม พระกฤษณะเป็นพระเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่เคารพอีกต่อไป
- 3) ข้าพเจ้าจะไม่เคารพบูชาเทวดาทั้งหลาย ของศาสนาฮินดูอีกต่อไป
- 4) ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อลัทธิอวตารอีกต่อไป
- 5) ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อว่าพระพุทธเจ้า คืออวตารของพระวิษณุ การเชื่อเช่นนั้นคือคนบ้า
- 6) ข้าพเจ้าจะไม่ทำพิธีสารท และบิณฑบาตแบบฮินดูอีกต่อไป
- 7) ข้าพเจ้าจะไม่ทำสิ่งที่ขัดต่อคำสอนของพระพุทธเจ้า
- 8) ข้าพเจ้าจะไม่เชิญพราหมณ์มาทำพิธีทุกอย่างไป
- 9) ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีศักดิ์ศรีและฐานะเสมอกัน
- 10) ข้าพเจ้าจะต่อสู้เพื่อความมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน
- 11) ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามมรรคมีองค์ 8 โดยครบถ้วน
- 12) ข้าพเจ้าจะบำเพ็ญบารมี 10 ทศ โดยครบถ้วน
- 13) ข้าพเจ้าจะแผ่เมตตาแก่มนุษย์และสัตว์ทุกจำพวก
- 14) ข้าพเจ้าจะไม่ลักขโมยของคนอื่น
- 15) ข้าพเจ้าจะไม่ประพฤติดิฉินในกาม
- 16) ข้าพเจ้าจะไม่พูดปด
- 17) ข้าพเจ้าจะไม่ดื่มสุรา

- 18) ข้าพเจ้าจะบำเพ็ญตนในทาน ศีล ภาวนา
- 19) ข้าพเจ้าจะเลิกนับถือศาสนาฮินดูที่ทำให้สังคมเลวทรามแบ่งชั้นวรรณะ
- 20) ข้าพเจ้าเชื่อว่าพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่เป็นศาสนาที่แท้จริง
- 21) ข้าพเจ้าเชื่อว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าหันมานับถือพระพุทธศาสนานั้น เป็นการเกิดใหม่ที่แท้จริง
- 22) ตั้งแต่นี้เป็นต้นไปข้าพเจ้าจะปฏิบัติตน ตามคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด

หลังจากปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะแล้ว ดร.อัมเบตการ์ ได้กล่าวว่า “ข้าพเจ้าเกิดมาจากตระกูลที่นับถือศาสนาฮินดู แต่ข้าพเจ้าจะขอตายในฐานะพุทธศาสนิกชน” ท่านได้กล่าวคำปราศรัยในครั้งนั้นถึงคำสอนในพระพุทธศาสนาไว้ว่า “พระพุทธเจ้าตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอมาจากตระกูลต่างกัน ย่อมมีความเสมอกันเมื่อมาสู่ธรรมวินัยนี้แล้ว เหมือนมหาสมุทรย่อมเป็นที่รวมของน้ำที่ไหลมาจากแม่น้ำและทะเลต่างๆ เมื่อมาสู่มหาสมุทรแล้วก็ไม่สามารถจะแยกได้น้ำส่วนไหนมาจากที่ใด” พระพุทธศาสนาเท่านั้นที่ปฏิเสธระบบวรรณะ และคนบางคนไม่มีเหตุผลจะโจมตีพระพุทธศาสนา หรือไม่มีเหตุผลมาหักล้างคำสอนได้ก็อ้างเอาอย่างหน้าด้านว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของพวกนอกวรรณะ ถ้าหากจะมีพระนามใดที่โจษขานกันนอกประเทศอินเดียที่โด่งดัง และกล่าวกันด้วยความเคารพสักการแล้ว จะมีใช้พระนามของพระรามหรือพระกฤษณะ แต่จะเป็นพระนามของพระพุทธเจ้าเท่านั้น (พระนพดล สิริวิงโส, 2557)

เมื่อนักหนังสือพิมพ์ถามถึงเหตุผลในการนับถือพระพุทธศาสนา ท่านกล่าวว่า “เพราะการกระทำอันป่าเถื่อนของชาวฮินดูที่มีต่อคนวรรณะศูทรเช่นเรามา นานกว่า 2,000 ปี” พร้อมกันนั้นท่านกล่าวต่อว่า “พอเราเกิดมาก็ถูกตราหน้าว่าเป็นวรรณะศูทรซึ่งมีค่าต่ำกว่าสุนัข อะไรจะดีเท่ากับการผละออกจากลัทธิป่าเถื่อน ปลีกตัวออกจากมุมมืด มาหาแสงสว่าง พระพุทธศาสนาได้อำนวยสุขให้ทุกคนโดยไม่เลือกหน้า โดยไม่เลือกว่าเป็นวรรณะกษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร ความจริงข้าพเจ้าต้องการเปลี่ยนศาสนาตั้งแต่ พ.ศ. 2490 แต่เหตุการณ์ยังไม่อำนวย ข้าพเจ้าขอกล่าวว่าระบบวรรณะควรจะสูญไปจากอินเดียเสียที แต่ตราบใดที่ยังนับถือพระเวทอยู่ระบบนี้ก็ยังคงอยู่กับอินเดียตลอดไป อินเดียก็จะได้รับความระทมทุกข์ความเสื่อมโทรมตลอดไปเช่นกัน พวกพราหมณ์พากันจงเกลียดจงชังพระพุทธศาสนา แต่หารู้ไม่ว่าพระสงฆ์ในพุทธกาล 90 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนมาจากวรรณะพราหมณ์ทั้งสิ้น” ข้าพเจ้าอยากจะถามพวกพราหมณ์ในปัจจุบันว่า เกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา (พระนพดล สิริวิงโส, 2557)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะของชาวตะวันตก

นอกจากนี้ยังมีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะของชาวตะวันตกอีกด้วย เพราะว่าพวกเขาเห็นว่าในอนาคตข้างหน้าพระพุทธศาสนาเท่านั้น ที่จะเป็นศาสนาที่ดีที่สุดของโลกใบนี้ ในปัจจุบันชาวตะวันตก ได้แก่ ชาวอเมริกันและชาวยุโรป หันมานับถือพระพุทธศาสนากันจำนวนมาก แต่การเปลี่ยนศาสนานั้นมีทั้งแบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย บางคนก็เข้าพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะเต็มรูปแบบ บางคนไม่ใส่ใจพิธีกรรม มุ่งนำคำสอนมาปฏิบัติเป็นสำคัญ แต่ก็ถือว่าเป็นพุทธมามกะโดยสมบูรณ์เช่นกัน และ

พระพุทธศาสนาเข้าไปสู่ตะวันตกผ่านการศึกษาของนักวิชาการก่อน ภายหลังเริ่มแพร่หลายสู่คนทั่วไปนั่นเอง (พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ), 2550)

หากถามว่าชาวตะวันตกคิดอย่างไร จึงหันมานับถือพระพุทธศาสนา ศาตราจารย์แมกซ์ มิลเลอร์ ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางนิรุกติศาสตร์ชาวเยอรมันกล่าวว่า “ประมวลศีลธรรมของพระพุทธเจ้าสมบูรณ์มากที่สุดที่โลกเคยรู้จักมา” ศาสตราจารย์คาร์ล กุสตาฟ จุง เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์กล่าวว่า “ในฐานะเป็นนักศึกษาศาสนาเปรียบเทียบข้าพเจ้าเชื่อว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สมบูรณ์มากที่สุดที่โลกเคยพบเห็นมา ปรัชญาของพระพุทธเจ้า ทฤษฎีวิวัฒนาการและกฎแห่งกรรมยิ่งใหญ่เหนือลัทธิอื่นอย่างห่างไกล” แม้แต่บรรดาซูเปอร์สตาร์ระดับโลก ทั้งนักแสดงจากฮอลลีวูด นักดนตรี นักกีฬา หันมานับถือพระพุทธศาสนาจำนวนมาก ได้แก่ ริชาร์ด เกียร์ (Richard Gere) สตีเวน ซีเกล (Steven Seagal) แองเจลินา โจลี (Angelina Jolie) เจนนิเฟอร์ โลเปซ (Jennifer Lopez) ทอม ครูซ (Tom Cruise) คีนู รีฟส์ (Keanu Reeves) เดวิด เบ็คแฮม (David Beckham) โรเบอร์โต บากจิโอ (Roberto Baggio) ไทเกอร์ วูดส์ (Tiger Woods) ทีนา เทอร์เนอร์ (Tina Turner) ซูเปอร์สตาร์เหล่านี้เกิดในท่ามกลางศาสนาคริสต์ ได้รับการปลูกฝังคำสอนและการดำเนินชีวิตแบบคริสต์ แต่ทำไมคนเหล่านี้จึงสนใจศึกษา และดำเนินชีวิตตามหลักของพระพุทธศาสนา (พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ), 2550)

ทอม ครูซ นักแสดงชาวอเมริกัน กล่าวว่า “ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่เป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทั้งหมด ซึ่งสอนให้คนรู้จักตนเองและมอบความรักแผ่แผ่ให้ผู้อื่นได้ และถือว่าการได้สัมผัสกับพระพุทธศาสนาเป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งในชีวิต”

เดวิด เบ็คแฮม นักฟุตบอลขวัญใจชาวไทยและคนทั่วโลก หลังจากเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธแล้วก็ได้ปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตใหม่ โดยในช่วงเช้าหลังตื่นนอนจะนั่งสวดมนต์ทำสมาธิทุกวัน เพื่อให้จิตใจสงบ ทีนา เทอร์เนอร์ นักร้องและนักแสดงชาวอเมริกัน เจ้าของฉายา ราชีนีแห่งร็อกแอนด์โรล กล่าวว่า “จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ฉันมองว่าพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่เราพึงพึงได้ การสวดมนต์จะช่วยให้เราเข้าถึงแก่นแท้ซึ่งอยู่ในจิตใจสำนึกของเรา” (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), 2557)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในประเทศไทย

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะในประเทศไทย มีเรื่องเล่าว่า ไทยเป็นประเทศที่พระพุทธศาสนารุ่งเรืองมาก จนผู้นำชาวพุทธนานาชาติพร้อมใจกันยกพุทธมณฑล เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาแห่งโลก ซึ่งเป็นมติการประชุมทางวิชาการของผู้นำทางพระพุทธศาสนาจาก 41 ประเทศทั่วโลก เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชาโลกระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ณ หอประชุมพุทธมณฑล และที่ศูนย์ประชุมองค์การสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ประมาณ 1,600 รูปคน ในปัจจุบันไทยยังมีวัดและองค์กรต่างๆ ทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาจำนวนมาก หนึ่งในวัดที่ทำหน้าที่ดังกล่าวได้เข้มแข็ง คือวัดพระธรรมกาย ซึ่งมีโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากมาย เพื่อให้ชาวไทยและคนทั่วโลกได้เข้าถึงคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพื่อให้ชาวไทยเป็นพุทธมามกะที่แท้จริง ไม่ได้เป็นชาวพุทธแต่เพียงในนาม วัดพระธรรมกายได้จัดให้มีพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะในโครงการต่างๆ เพื่อตอกย้ำความเป็นชาวพุทธ เช่น โครงการตักบาตรพระหนึ่งแสนรูปทั่วไทย โครงการบวชอุบาสิกาก้าว และโครงการเด็กดีวิสตาร์ ผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก เป็นต้น เช่น โครงการตักบาตรพระ 100,000 รูป ทั่วไทยนั้นได้จัดขึ้นทุกจังหวัดและจัดตลอดทั้งปี โดยคณะสงฆ์วัดพระธรรมกาย และคณะสงฆ์ในจังหวัดต่างๆ และชาวพุทธในพื้นที่นั้นๆ การจัดตักบาตรแต่ละครั้งจะนิมนต์พระภิกษุในพื้นที่มารับบาตร 1,000 รูปบ้าง 3,000 รูปบ้าง 5,000 รูปบ้าง 10,000 รูปบ้างและจะประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนมาร่วมกันใส่บาตร ในขั้นตอนพิธีกรรมได้สอดแทรกพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะด้วย ทำให้ชาวพุทธที่มาใส่บาตรได้ตระหนักว่าตนเป็นชาวพุทธ และจะต้องปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จมาก มีชาวพุทธมาร่วมใส่บาตรมากมาย ยิ่งถ้านิมนต์พระมารับบาตรเป็น 10,000 รูป ก็ยังมีคนมาใส่บาตรกันมาก เพราะเป็นโอกาสที่เกิดขึ้นได้ยาก แต่ทั้งนี้การตักบาตร 10,000 รูป นี้ได้จัดขึ้นประมาณ 20 ครั้งแล้ว ส่วนพิธีตักบาตรที่มียอดพระต่ำกว่า 10,000 รูป ได้จัดขึ้นหลายครั้งต่อหลายครั้งทั่วประเทศ รวมทั้งโครงการบวชอุบาสิกากว้านั้นได้จัดบวชครั้งละ 100,000 คนบ้าง 500,000 คนบ้างและ 1,000,000 คนบ้าง โครงการดังกล่าวได้จัดให้มีพิธีรับผ้าสไบ และแสดงตนเป็นพุทธมามกะพร้อมกันที่วัดพระธรรมกายนั่นเอง

และโครงการเด็กดีวิสตาร์ เป็นผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก อันเป็นโครงการสำหรับฝึกนักเรียนให้นำคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การให้ทาน รักษาศีล เจริญ ภาวนา ความเคารพ เป็นต้น โดยจะมีสมุดให้นักเรียนบันทึกความดีที่ได้ทำแต่ละวันแล้วให้ผู้ปกครองและครูตรวจซึ่งจะมีรางวัลให้แก่เด็กนักเรียนที่ทำความดีได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดด้วย ในระหว่างโครงการจะมีกิจกรรมรวมพลังเด็กดีวิสตาร์ทั่วประเทศ ณ วัดพระธรรมกาย กิจกรรมดังกล่าวจัดมาแล้ว 5 ครั้ง และมีนักเรียนมาร่วมกิจกรรมประมาณ 200,000 คน คือมีนักเรียนมาร่วมกิจกรรมประมาณ 1,000,000 คน และในวันรวมพลังเด็กดีวิสตาร์นั้น ได้จัดให้มีพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะอีกด้วย และนอกจากโครงการที่กล่าวมาแล้ว วัดพระธรรมกายยังมีโครงการอีกมากมายที่ส่งเสริมให้ชาวพุทธเป็นพุทธมามกะที่แท้จริง ได้แก่ โครงการบวชพระ 100,000 รูป โครงการตอบปัญหาธรรมะทางก้าวหน้าทั่วประเทศซึ่งในปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมามีนักเรียนร่วมสอบกว่าห้าล้านคน โครงการมาวัดวันอาทิตย์ธรรมดาและอาทิตย์ต้นเดือน โครงการเผยแผ่ธรรมะผ่านจานดาวเทียม เป็นต้น โครงการที่กล่าวมานี้ทำให้ชาวพุทธมีโอกาสได้ศึกษาธรรมะและปฏิบัติธรรมมากขึ้น จะทำให้เขาเหล่านั้นเป็นพุทธมามกะที่สมบูรณ์ และดำรงชีพอย่างเป็นสุขภายใต้ร่มเงาคำสอน ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), 2557)

สิ่งที่พุทธมามกะควรเชื่อ

สิ่งที่พุทธมามกะควรเชื่อถือ คือธรรมของพุทธมามกะมีอยู่ทั้งหมด 5 ประการ คือ มีศรัทธา มีศีล ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรมไม่เชื่อมงคล ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา และสนับสนุนพระพุทธศาสนา พุทธมามกะ ควรจะมีความเชื่อความศรัทธา มีดังนี้ (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), 2557)

1) พระรัตนตรัย หมายถึง แก้ว 3 ประการ ได้แก่ พุทธรัตนะ แก้วคือพระพุทธ ธรรมรัตนะ แก้วคือพระธรรม และสังฆรัตนะ แก้วคือพระสงฆ์ โดยพระรัตนตรัยนั้นมี 2 ประเภท คือ พระรัตนตรัย ภายใน และพระรัตนตรัยภายนอก

2) พระรัตนตรัยภายใน หมายถึง แก้ว 3 ประการที่อยู่ ณ ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกคน โดย พุทธรัตนะ คือพระธรรมกายหยาบ ธรรมรัตนะคือดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายหยาบ อยู่ ณ ศูนย์กลางของธรรมกายหยาบ และสังฆรัตนะคือธรรมกายละเอียด อยู่ ณ ศูนย์กลางของธรรมรัตนะ พระรัตนตรัย ภายในเข้าถึงได้ด้วยการทำสมาธิ การทำใจให้หยุดนิ่งอยู่เสมอ

3) พระรัตนตรัยภายนอก หมายถึง เนमितกนาม คือชื่อที่เกิดขึ้นเพราะการได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน ได้แก่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรมคำสอนของพระองค์ และพระสงฆ์สาวกของพระองค์นั่นเองซึ่งหลักธรรมต่างๆ ในพระไตรปิฎกเป็นหลักปฏิบัติเพื่อไปสู่นิพพาน เป็นหลักธรรมที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทุกหมวด ไม่ขัดแย้งกันย่อและขยายได้ หากย่อจนถึงที่สุดก็จะเหลือข้อเดียวคือความไม่ประมาท และหากขยายความแล้วจะได้ 84,000 ข้อ หรือพระธรรมชั้น 84,000 ข้อ แบ่งเป็นพระวินัย 21,000 ข้อ พระสูตร 21,000 ข้อ และพระอภิธรรม 42,000 ข้อ มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับทุกข์ นานับการ ได้แก่ ความร้อน ความหนาว ความแก่ ความเจ็บ และความตาย เป็นต้น มนุษย์โดยส่วนใหญ่ไม่รู้สาเหตุว่าทุกข์เหล่านี้มาจากไหน และจะกำจัดทุกข์ให้หมดสิ้นไปอย่างไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือบุคคลที่ค้นพบสาเหตุแห่งทุกข์ และสามารถกำจัดทุกข์ให้หมดสิ้นโดยการปฏิบัติหลักอริยมรรคมีองค์ 8 ดังนั้น บุคคลใดที่ต้องการหลุดพ้นจากทุกข์ ก็ต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนดังกล่าวของพระองค์ ซึ่งทางลัดที่สุดของการปฏิบัติมรรคมีองค์ 8 คือการทำสมาธินำใจมาหยุดนิ่งและการทำจิตให้สงบนิ่งเอง และพระนิพพานในพระพุทธศาสนานั้นมี 2 ประเภท คืออุปาทิเสสนิพพานและอนุปาทิเสสนิพพาน อุปาทิเสสนิพพาน คือนิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ อนุปาทิเสสนิพพาน คือนิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์ที่สิ้นชีพแล้ว เมื่อสิ้นชีพหรือการปรินิพพานไปแล้ว พระอรหันต์และพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็จะไปอยู่ในอายตณนิพพานอันเป็นสถานที่ที่มีอยู่จริง ดังพุทธดำรัสว่า “ไม่ว่าจะมีภิกษุปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุมากเพียงใด ความพร่องหรือความเต็มของนิพพานธาตุย่อมไม่ปรากฏ ดุจมหาสมุทรที่ไม่ปรากฏความพร่องหรือความเต็ม ไม่ว่าจะมีน้ำและฝนตกลงไปมากเพียงใดก็ตาม” และซึ่งอีกอย่างหนึ่งที่ไม่ควรลืม คือความรู้พื้นฐานที่พุทธมามกะ ควรต้องทราบก่อนไปวัด ได้แก่ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันพระ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา การเตรียมตัวก่อนไปวัด เช่น การเตรียมใจ การแต่งกาย การจัดเตรียมปัจจัยไทยธรรม เป็นต้น และเรื่องประเพณีของชาวพุทธต่างๆ ได้แก่ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย การสนทนากับพระภิกษุสงฆ์ การยืน เดิน นั่ง บริเวณและสถานที่ปฏิบัติธรรม (พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), 2557)

สิ่งที่พุทธมามกะควรตระหนักถึง

เมื่อแสดงตนเป็นพุทธมามกะแล้ว สิ่งที่เราขาดไม่ได้ก็คือการใช้สติปัญญาพิจารณาดูว่า หลังจากที่ได้ปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะแล้ว ตนเองได้ทำสิ่งใดบ้างและยังไม่ได้ทำสิ่งใดบ้างเรียกว่าการไตร่ตรอง

อย่างรอบครอบเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ในการตรวจสอบตนเองว่า มีความบกพร่องหรือไม่ มีดังนี้ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

1) การพิจารณาตนเองว่าเป็นพุทธมามกะที่แท้จริง คือพุทธศาสนิกชนทั้งหลายควรที่จะศึกษาพิจารณาตนเองว่า ที่ผ่านมานั้นตนได้ปฏิบัติตน สมกับเป็นพุทธมามกะที่แท้จริงหรือยัง ที่กล่าวว่าตนนั้นได้ยึดถือ และนับถือพระรัตนตรัยด้วยใจจริงหรือไม่ ได้ดำรงตนอยู่ในธรรมของพุทธมามกะ 5 ประการหรือไม่ และได้ปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือไม่ เป็นต้น เหตุที่ต้องพิจารณาเรื่องนี้ ก็เพราะปัจจุบันมีชาวพุทธจำนวนมาก เป็นชาวพุทธแต่เพียงในนาม ไม่ได้ตั้งใจศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นับถือสิ่งอื่นที่ไม่ใช่พระรัตนตรัย เช่น คนทรง ภูตผี เทวดา หรือแม้แต่สัตว์แปลก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นสรณะอันเกษม ไม่อาจช่วยให้พ้นทุกข์ได้นั่นเอง

2) พัฒนาตนเองให้เป็นพุทธมามกะที่แท้จริง คือ ใครที่ยังไม่ได้เป็นพุทธมามกะที่แท้จริงก็ให้ปฏิบัติตนเสียใหม่ ตั้งใจศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง หากทำได้ เช่นนี้นักศึกษาจะพบว่า คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นดีจริงไม่มีคำสอนใดเทียบได้ จากที่กล่าวแล้วว่า ปัจจุบันชาวต่างชาติต่างศาสนา ได้หันมานับถือพระพุทธศาสนากันมาก เพราะเขาเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์จากพุทธธรรมนั่นเอง ส่วนคนที่เป็ชาวพุทธมาตั้งแต่เกิดจำนวนไม่น้อยกลับทำตัวเหมือนไก่ได้พลอย คือการไม่เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา

3) ทำหน้าที่กัลยาณมิตรให้แก่คนรอบตัวเรา คือเมื่อพุทธศาสนิกชนทั้งหลายในพระพุทธศาสนานั้นได้ศึกษาและลงมือปฏิบัติแล้ว จากนั้นก็ควรทำหน้าที่กัลยาณมิตรให้แก่คนรอบตัวเรา ใครก็ตามที่ยังไม่เห็นคุณค่าของพุทธธรรมก็แนะนำเขา ไม่ว่าจะเป็นคุณพ่อ คุณแม่ สามเณร ภรรยา บุตรธิดา มิตร หาย ลูกน้อง พนักงาน ครูบาอาจารย์ หรือคนบ้านใกล้เรือนเคียง หากถามว่าทำไมต้องทำหน้าที่กัลยาณมิตร ใครจะเชื่ออย่างไรจะนับถืออะไรก็แล้วแต่เขาไม่ดี หรือเหตุที่ต้องทำหน้าที่กัลยาณมิตรก็เพราะว่า การที่เราจะอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้น สิ่งแวดล้อมรอบตัวของเราโดยเฉพาะคนนั้นจะต้องมีศรัทธาดี และทิวหรือความเห็นเหมือนกัน ไม่เช่นนั้นแล้วจะทะเลาะกัน จะฆ่ากันจะทำร้ายเบียดเบียนกันเหมือน ดังเช่นในปัจจุบันนี้ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

สิ่งที่ต้องเตรียมในพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

สิ่งที่ต้องเตรียมในพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีดังนี้ 1) แจ้งให้ทางวัดทราบที่จะรับมอบตัวเป็นพุทธมามกะ เพื่อกำหนดการที่เหมาะสมล่วงหน้า 2) นิมนต์พระสงฆ์ร่วมพิธีไม่น้อยกว่า 4 รูป ส่วนมากนิยม 5 รูป 3) วันเตรียมการแต่งกายควรใส่ชุดขาว แต่ถ้าเป็นนักเรียนหรือข้าราชการที่แสดงตนเป็นกลุ่มเป็นคณะก็อาจจะใช้ชุดเครื่องแบบก็ได้ 4) พานดอกไม้รูปเทียน 2 ชุด ได้แก่ สำหรับถวายสักการะพระรัตนตรัย 1 ชุด และถวายพระรูปที่เป็นผู้นำ 1 ชุด 5) ของไทยธรรมสำหรับถวายพระสงฆ์ในพิธีตามแต่ละศรัทธา ลำดับขั้นตอนพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีดังนี้ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

1) ขั้นตอนที่ 1 คือ เมื่อจัดสถานที่หอประชุม และที่นั่งพระสงฆ์เรียบร้อยแล้วจึงนิมนต์พระสงฆ์เข้าสู่บริเวณพิธี (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

2) ขั้นตอนที่ 2 คือ ผู้แทนเข้าไปนั่งคุกเข่าหน้าโต๊ะหมู่บูชา จตุรูปเทียนและวางดอกไม้บูชา ส่วนผู้เข้าร่วมพิธีนั่งคุกเข่าและประนมมือ สงบจิตใจระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย เมื่อผู้แทนนำกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย ให้ทุกคนว่าตามพร้อมกัน เมื่อจบแล้วให้กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

3) ขั้นตอนที่ 3 คือ ผู้แทนนักเรียนถวายพานเครื่องสักการะ พร้อมกับรายชื่อนักเรียนที่เข้าร่วมพิธีทั้งหมดแต่พระสงฆ์ ส่วนผู้เข้าร่วมพิธีนั่งคุกเข่า ประนมมือแล้วกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมกัน

4) ขั้นตอนที่ 4 คือ กล่าวคำนมัสการพระพุทธเจ้า และคำขอแสดงตนเป็นพุทธมามกะพร้อมกัน

5) ขั้นตอนที่ 5 คือ เมื่อกล่าวจบแล้ว พระสงฆ์ประนมมือรับสาธุ ผู้เข้าร่วมพิธีนั่งพับเพียบ ประนมมือฟังโอวาทจากประธานสงฆ์ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

6) ขั้นตอนที่ 6 คือ เมื่อจบโอวาทแล้วให้ผู้เข้าร่วมพิธีรับสาธุ แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือผู้แทนนักเรียนนำกล่าวคำอาราธนาศีล 5 (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

7) ขั้นตอนที่ 7 คือ พระสงฆ์เป็นผู้บอกคำสมาทานศีล 5 ผู้เข้าร่วมพิธีว่าตามเป็นช่วง หลังจากนั้นพระสงฆ์จะกล่าวสรุปหลังจากการสมาทานศีล 5 เพียง 1 ครั้ง และผู้เข้าร่วมพิธีกล่าวตาม 3 ครั้งว่า อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2550)

8) ขั้นตอนที่ 8 คือ พระสงฆ์บอกอานิสงส์ของศีล ซึ่งผู้เข้าร่วมพิธีไม่ต้องกล่าวตาม หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมพิธีหรือผู้แทนรับพุทธมามกะบัตร์ และถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะกวอดน้ำรับพร เสร็จแล้วคุกเข่ากราบพระสงฆ์ 3 ครั้ง เป็นอันเสร็จพิธี

ในประเด็นเรื่องวิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พบว่าวิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะนั้นส่วนมากจะเป็นการจัดพิธีที่โรงเรียนนั้น และได้นิมนต์พระสงฆ์ 5 รูป มาเพื่อเป็นประธานในพิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ลำดับขั้นตอนอาจจะขอกกล่าวโดยย่อ คือให้นักเรียนกราบพระพร้อมกัน รับศีลจากพระสงฆ์ ประธานนักเรียนนำกล่าวคำถวายตัวเป็นพุทธมามกะ และกราบพระสามครั้งแบบเบญจางคประดิษฐ์ พระสงฆ์กล่าวสัมโมทนียกถา และพระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนาให้พร นักเรียนที่แสดงตนเป็นพุทธมามกะกวอดน้ำ รับพร เสร็จพิธี

บทสรุป

พุทธมามกะ หมายถึง ผู้นับถือพระรัตนตรัยด้วยใจจริง และต้องปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้สักแต่ว่านับถือ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตนในฐานะเป็นชาวพุทธ และธรรมของพุทธมามกะมีอยู่ 5 ประการ คือ มีศรัทธา มีศีล ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื้อกรรมไม่เชื่อมงคล ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา และสนับสนุนพระพุทธศาสนา รวมถึงการศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยอาการที่เคารพอย่างแท้จริง และการแสดงตนเป็นพุทธมามกะนั้น จะต้องประกาศเป็นคำพูดต่อหน้าพระสงฆ์ทั้ง 4

รูป เพื่อให้พระสงฆ์นั้นรับรู้ในการปฏิญาณตนต่อการนับถือพระพุทธศาสนาของบุคคลนั้น (รัตนะ ธรรมเมธา, 2559)

วิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะนั้นส่วนมาก จะเป็นการจัดพิธีที่โรงเรียนนั้นๆ และได้นิมนต์พระสงฆ์ 5 รูป มาเพื่อเป็นประธานในพิธีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ลำดับขั้นตอนอาจจะขอกล่าวโดยย่อ คือ ให้นักเรียนกราบพระพร้อมกัน รับศีลจากพระสงฆ์ ประธานนักเรียนนำกล่าวคำถวายตัวเป็นพุทธมามกะ และกราบพระสามครั้งแบบเบญจางคประดิษฐ์ พระสงฆ์กล่าวสัมโมทนียกถา และพระสงฆ์ทั้งนั้นอนุโมทนาให้พร นักเรียนที่แสดงตนเป็นพุทธมามกะกรวดน้ำ รับพร เสร็จพิธี (รัตนะ ธรรมเมธา, 2559)

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือการเป็นผู้ถึงซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันประเสริฐ และการกล่าวแสดงตนเช่นนี้ ย่อมจะมีบทสวดเพื่อเป็นการประกาศตนว่า ได้นับถือพระพุทธศาสนาแล้วในท่ามกลางพระสงฆ์ที่มาเป็นสักขีพยาน บทสวดที่นิยมสวดกัน มีดังนี้ เอเต (ชาย) เอตา (หญิง) มะยัง ภันเต สุจิระปรินิพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามะ ธรรมัง จะ สังฆัง จะ พุทธมามกาติ (ชาย) พุทธามิกาติ (หญิง) โน สังโฆ ธาเรตุ เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วจะเป็นพุทธมามกะโดยสมบูรณ์ (อุดม จุมพลผลา, 2548)

พุทธมามกะที่ดีจะต้องประกอบด้วยธรรมทั้ง 5 ประการ คือ การมีศรัทธาต่อพระรัตนตรัย การมีศีลที่บริสุทธิ์ การไม่ถือมงคลตื่นข่าวทั้งข่าวร้ายและข่าวดี การเชื่อเรื่องกรรมและผลของการทำกรรม การไม่เชื่อมงคลต่างๆ และการไม่แสวงหาเขตบุญ ภายนอกกรอบของพระพุทธศาสนา รวมถึงการสนับสนุนพระพุทธศาสนาในด้านต่างๆ หากพุทธมามกะได้ปฏิบัติตามหลักธรรมทั้ง 5 ประการนี้แล้ว ย่อมได้ประโยชน์ 2 ประการ คือ ประการแรก ได้ประโยชน์แก่ตนเอง คือ ได้บุญได้บารมีอันจะส่งผลให้มีความสุขความเจริญ ทั้งในชาตินี้และในชาติเบื้องหน้า ประการสอง ได้ประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา เพราะเป็นการสนับสนุนให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง

พุทธมามกะในสมัยพุทธกาล เช่น พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าอชาตศัตรู นางวิสาขา และอนาถปิณฑิกเศรษฐี เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นบุคคลต้นแบบในทางพระพุทธศาสนา คือเป็นพุทธมามกะที่มีความเคารพศรัทธาต่อพระรัตนตรัยเป็นอย่างมาก สนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือและเอาใจใส่ในกิจการต่างๆ ในทางพระพุทธศาสนา จนได้รับคำกล่าวยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า เป็นอุบาสกและอุบาสิกาผู้เป็นเลิศในการถวายทาน และด้านอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา และในช่วงหลังพุทธกาล เช่น พระเจ้าอโศกมหาราช ดร.เอ็ดเมตการ์ และคุณยายจันทร์ ขนนกยูง เป็นต้น ท่านผู้เป็นพุทธมามกะเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความจงรักภักดีต่อพระรัตนตรัย ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจการงานพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด จึงนับว่าท่านทั้งหลายนี้เป็นบุคคลที่มีคุณต่อพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย และอานิสงส์จากการเป็นพุทธมามกะนี้ เป็นอานิสงส์ที่ยิ่งใหญ่อันจะนับประมาณมิได้เลย เพราะพระพุทธองค์ทรงตรัสด้วยพระวาจาเอาไว้ว่า บุคคลใดถึงซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะที่พึ่งอันประเสริฐทางใจแล้ว บุคคลนั้นจะพบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต และจะสามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงไปได้ กล่าวคือจะพ้นจากบ่วงแห่งมาร (อุดม จุมพลผลา, 2548)

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2552.พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก,
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2552.พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น,
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2552.พุทธธรรมฉบับขยายความ. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก,
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. 2551.หลักพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สยามการพิมพ์,
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). 2545.หลักธรรมของชาวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: ไพลิน,
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). 2550.คำวัด. กรุงเทพมหานคร: แสงจันทร์,
- พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). 2557.คู่มือพุทธบริษัทสี่. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,
- พระนพดล สิริวังโส. 2557.แค่ได้คิดก็คิดได้. กรุงเทพมหานคร: ธรรมกาย,
- พระราชภาวนาวิสุทธิ (ไชยบูลย์ ธมฺมชโย). 2546.พุทธศาสนาและพระธรรมกาย. กรุงเทพมหานคร: ธรรมกาย,
- พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ). 2550.พระแท้ผู้สร้างสันติภาพโลก. กรุงเทพมหานคร: เมืองนนท์,
- รัตนะ ธัมมเมธา. 2559.ความเป็นพุทธมามกะในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ,
- อุดม จุมพลผลา. 2548.วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาในวิถีชีวิตคนไทย. กรุงเทพมหานคร: เพลินจิต,